

Inbreng verslag van een schriftelijk overleg

Binnen de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap hebben enkele fracties de behoefte om vragen en opmerkingen voor te leggen over de brief van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap d.d. 24 juni 2011 inzake het toezichtkader PO/VO 2011, (Kamerstuk 31 293 en 31 289, nr. 104).

De voorzitter van de commissie,
Van Bochove

Adjunct-griffier van de commissie,
Bošnjaković- van Bommel

Inhoudsopgave

- I. **Vragen en opmerkingen uit de fracties**
  1. Inleiding
  2. Werkwijze
    - 2.1 Uitgangspunten
Bestuursgerichte aanpak
Risicogericht en op maat
Preventief toezicht
    - 2.2 Het werkproces op hoofdlijnen
    - 2.3 De drie fasen afzonderlijk
      - 2.3.3 *Het uitvoeren van interventies*
    - 2.4 Rapportagevormen
      - 2.4.2 *Samenvattend rapport voor ouders*
  3. Waarderingskader
  - 3.4 Kernkaders primair en voortgezet onderwijs
  4. Andere vormen van inspectieonderzoek
    - 4.3 Vierjaarlijks bezoek
- II. **Reactie van de minister**

I. Vragen en opmerkingen uit de fracties

1. Inleiding

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van het toezichtkader PO/VO 2011. Goed onderwijstoezicht is, zo menen deze leden, in het belang van het bewaken en verhogen van de kwaliteit van het Nederlandse onderwijs. De leden zien aanleiding tot het stellen van enkele vragen.

De leden van de CDA-fractie hebben met genoegen kennisgenomen van het herziene toezichtkader. Zij kunnen zich vinden in de strekking hiervan. Het toezichtkader wordt evidence based vastgesteld en in overleg met betrokken onderwijspartijen. Deze leden zijn van mening dat het van groot belang is dat er in een zo vroeg mogelijk stadium actie wordt ondernomen indien een school onder de norm gaat presteren. Het is van belang om tijdig de ruimte aan school en bestuur te bieden zich te verbeteren. Hoe langer hiermee wordt gewacht, hoe groter de schade is voor leerlingen en school. Immers, elke dag slecht onderwijs is er één teveel, zo merken deze leden op. Wel hebben de leden nog een aantal vragen aan de minister.

De leden van de D66-fractie hebben met interesse kennisgenomen van het aangepaste toezichtkader voor primair en voortgezet onderwijs van de Inspectie. Deze leden hebben veel waardering voor het werk dat de Inspectie met steeds minder personeel moet uitvoeren. Het toezichtkader speelt een belangrijke rol in het handhaven van de kwaliteit van het onderwijs. Deze leden zijn benieuwd hoe de motie Pechtold¹ om het aantal zeer zwakke scholen terug te dringen haar weg naar het toezichtkader zal vinden. Zij vragen ook hoe de aangenomen motie Van der Ham/Smits² over de bestuurlijke aanwijzing voor zeer zwakke scholen verwerkt zal worden in het toezichtkader. De leden maken graag van de gelegenheid gebruik een aantal vragen over het toezichtkader te stellen.

De leden van de SGP-fractie vernemen graag een reactie op het artikel over de werkwijze van de Inspectie, dat dr. M.C.M. Ehren³ op verzoek van de Inspectie geschreven heeft («Risicogestuurd toezicht na wijziging van de WOT; een kritische reflectie»). Deze leden wijzen met name op de kritiek dat preventieve werking in het huidige systeem ontbreekt, aangezien in de risicodetectie geen indicatoren zijn opgenomen die

---

¹ Kamerstuk 31 700 VIII, nr. 119.

² Kamerstuk 32 500 VIII, nr. 26.

³ Bron: <http://www.onderwijsinspectie.nl/actueel/publicaties>

anticiperen op een daling in leerresultaten. Daarnaast wijzen zij op de conclusie dat eigenlijk alleen zwakke en zeer zwakke scholen met een evenwichtig toezichtarrangement te maken krijgen, waarin naar meer dan alleen leerresultaten gekeken wordt.

2. Werkwijze

De leden van de SGP-fractie vragen of de minister zich bewust is dat voor de vraag of werkelijk gebrekkige scholen effectief worden opgespoord, cruciaal is dat de risicodetectie adequaat is. Indien de risicodetectie eenzijdig is, bestaat het gevaar dat veel tekortschietende scholen ten onrechte niet in beeld komen. Deze leden vragen hoe dit gevaar wordt vermeden nu de huidige risicodetectie vrijwel geheel rust op leerresultaten.

De leden constateren dat de afgelopen maanden geheel terecht in toenemende mate wordt benadrukt dat evenwichtig toezicht niet alleen kan berusten op meting van leerresultaten (single measure), maar dat alternatieve factoren meegewogen moeten worden (multiple measures). Hoe wordt aan dit uitgangspunt recht gedaan nu uit het toezichtkader volgt dat eigenlijk alleen zwakke en zeer zwakke scholen met mutiple measures te maken krijgen (zie ook Ehren), zo vragen de leden.

2.1 Uitgangspunten

Bestuursgerichte aanpak

De leden van de VVD-fractie zien in het verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs een grote rol weggelegd voor schoolleiders. In het toezichtkader is er met name sprake van bestuursgericht toezicht. Kan de minister aangeven hoe de Inspectie zal letten op de rol van de schoolleiders, zo vragen deze leden.

De leden vragen tevens naar mogelijke signalen en klachten. Deze leden zoeken een mogelijkheid voor leraren die op hun school inconsistenties zien, niet-naleving constateren of anderszins menen dat de schoolleiding tekort schiet, om de gesignaleerde gebreken te melden met de bedoeling om het onderwijs te verbeteren? Ligt het niet voor de hand om deze klachten anoniem bij de Inspectie aan te bieden, zo vragen de leden.

Naar de mening van de leden van de CDA-fractie zouden er in Nederland geen (zeer) zwakke scholen moeten zijn. Kan de minister aangeven of zij van mening is dat met de herziening van het toezichtkader er voldoende mogelijkheden zijn om snel en effectief in te grijpen om te voorkomen dat scholen zwak of zeer zwak worden, zo vragen de leden.

Risicogericht en op maat

De leden van de VVD-fractie vragen of de minister kan toelichten waarom nog altijd alleen gekozen wordt voor georganiseerde en geplande bezoeken van de Inspectie. Zou niet juist bij risicotoezicht een vorm van spontaan onderzoek gewenst zijn, zo vragen de leden.

Preventief toezicht

De leden van de VVD-fractie ondersteunen de herziening als het gaat om de aanpak van zeer zwakke scholen. De Inspectie moet alert zijn en ingrijpen waar nodig, zonder dat scholen worden ontslagen van de verplichting om zwak onderwijs te verbeteren. Wel vragen de leden zich af, waarom de Inspectie zich met name richt op het voorkomen van zwakke scholen. Wordt de expertise van de Inspectie tevens ingezet voor

zodanige verbetering dat ook goede scholen een verbeteringslag kunnen maken, zo vragen deze leden.

De leden van de D66-fractie merken op dat de Inspectie in het toezichtkader beschrijft hoe zij omgaat met (zeer) zwakke scholen. Wat doet de Inspectie met scholen die na twee jaar «zeer zwak» te zijn geweest, het predicaat «zwak» krijgen en vervolgens niet binnen een jaar in aanmerking komen voor het basisarrangement? Is het juist dat een school die twee jaar «zeer zwak» is geweest en na een jaar met het predicaat «zwak» of een basisarrangement, opnieuw terugvalt tot de status «zeer zwakke» school, opnieuw twee jaar de tijd krijgt om van die status af te komen, zo vragen deze leden.

2.2 Het werkproces op hoofdlijnen

De leden van de CDA-fractie merken op dat bij de beoordeling of een school zwak presteert, uitsluitend wordt gekeken naar de leeropbrengsten van de desbetreffende school. Kan de minister aangeven op welke wijze wordt gekeken naar de ontwikkeling van de hele mens, tot wereldburger. Voor de leden is dit namelijk eveneens een belangrijk streven van het onderwijs. Onderwijs gaat immers niet alleen om de basisvaardigheden voor taal en rekenen, maar ook om vorming van het kind.

De leden van de SGP-fractie constateren dat het toezichtkader tot verwarrende situaties leidt, doordat oordelen van de Inspectie en wettelijke eisen uiteen lopen. Een zeer zwakke school kan bijvoorbeeld deugdelijk onderwijs bieden. Naar de mening van deze leden is het kwalijk dat zelfs de Inspectie aan de verwarring meewerkt, aangezien zij in het toezichtkader op pagina 14 ten onrechte vermeldt dat de status zeer zwak na verloop van tijd kan leiden tot het inhouden van bekostiging of het opheffen van de school. Deze sancties zijn wettelijk gezien alleen verbonden aan aanhoudend tekort schieten van leerresultaten. Acht de minister het wenselijk de verwarrende situatie van het uiteenlopen van kwaliteitsoordelen en wettelijke eisen te continueren? Kan de minister in ieder geval garanderen dat de communicatie van overheid en Inspectie richting scholen, ouders en media op dit punt correct en helder is?

De leden vragen hoe grondwettelijk gezien de situatie gerechtvaardigd kan worden dat kwaliteitsaspecten tot ingrijpende rechtsgevolgen voor scholen kunnen leiden. Zij constateren dat de mogelijkheid bestaat dat bij twee scholen waarvan de leerresultaten tekort schieten de ene school op grond van de beoordeling van kwaliteitsaspecten in stand gehouden wordt, terwijl de andere school opgeheven wordt.

2.3 De drie fasen afzonderlijk

2.3.2 Onderzoek gericht op tekortkomingen

De leden van de D66-fractie vragen of de Inspectie zelf bepaalt wie zij wil spreken (bijvoorbeeld tijdens een kwaliteitsonderzoek) en welke documenten zij wil inzien of mag de school zelf een selectie maken.

2.3.3 Het uitvoeren van interventies

De leden van de SGP-fractie vragen of het wenselijk is dat scholen enkel om het feit dat zij langdurig zwak zijn als zeer zwak gezien worden. In dat geval komen scholen in een categorie terecht waarin zij op grond van de criteria niet thuis horen. Zij vragen hoe het mogelijk is dat zulke scholen in de escalatieladder van zeer zwakke scholen terecht kunnen komen wanneer er geen sprake is van tekortschietende leerresultaten.

2.4 Rapportagevormen

2.4.2 Samenvattend rapport voor ouders

De leden van de D66-fractie merken op dat het toezichtkader beschrijft hoe ouders op de hoogte worden gesteld van rapportages. Kunt u ook aangeven wanneer en hoe leraren hiervan op de hoogte worden gesteld? Moeten scholen ook het concept samenvattend rapport, dat zij binnen zeven weken na het bezoek door de Inspectie ontvangen, aan de ouders sturen? Zo ja, wat zijn daarvoor de voorwaarden? Kunt u aangeven waarop de termijn van zeven werkweken voor het versturen van de conceptrapportage is gebaseerd? Het valt de leden op dat het, volgens het toezichtkader, meer dan vijftien weken kan duren voordat ouders op de hoogte worden gebracht van geconstateerde tekortkomingen op de school van hun kinderen (zeven werkweken voor conceptrapportage, vier weken voor reactie door bestuur en vier weken voordat het samenvattend rapport naar de ouders moet zijn verstuurd).

3. Waarderingskader

3.4 Kernkaders primair en voortgezet onderwijs

De leden van de CDA-fractie zijn van mening dat iedere school de wet- en regelgeving moet naleven. Kan de minister uitleggen waarom de indicatoren voor de naleving van wet- en regelgeving in het waarderingskader voor het primair onderwijs specifiekere omschreven worden dan voor het voortgezet onderwijs?

De leden van D66-fractie vragen of de minister kan aangeven op welke wijze de Inspectie de kwaliteitsaspecten 5 en 6 (de kernkaders voor primair en voortgezet onderwijs) toetst.

Bieden de onder kwaliteitsaspect 8 genoemde indicatoren voldoende houvast om de besteding van rugzakjes en verleende zorg in het kader passend onderwijs te kunnen toetsen? Zijn er aanpassingen aan het toezichtkader te verwachten naar aanleiding van passend onderwijs, zo vragen deze leden.

4. Andere vormen van inspectieonderzoek

4.3 Vierjaarlijks bezoek

De leden van de D66-fractie constateren dat het toezichtkader de mogelijkheid van onaangekondigde bezoeken slechts zijdelings noemt. Kunt u aangeven wanneer de Inspectie besluit een onaangekondigd bezoek af te leggen, zo vragen de leden aan de minister.

II. Reactie van de minister